

ผลการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคไข้หวัดนกของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

The results of the avian preventive behavior of the people in Amphur Muang Phichit

วิริยะ เอี้ยวประเสริฐ พ.บ.*

จารุภา คงรส วทม.**

ศศลักษณ์ บุญเสริม วทบ.***

มณีรัตน์ เอี้ยวประเสริฐ ป.พย.****

สิทธิเดช วิชาสินี วทม.*****

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคและเผยแพร่ข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคไข้หวัดนกในช่วงระบาดของประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร โดยศึกษาจากประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ในช่วงเวลาเดือนสิงหาคม-กันยายน 2549 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในช่วงระบาดที่สร้างขึ้นโดยกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการ

สุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกถูกต้อง สำหรับในเรื่องพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ส่วนมากปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ในระดับดีและเหมาะสม ยกเว้นในเรื่อง นำสัตว์ปีกที่มีอาการหงอย ซึมหรือตายมาทำอาหาร ซ้ำแหล่งสัตว์ปีกที่ป่วย หงอย ซึมหรือตายโดยไม่ได้ใส่ถุงมือ/ถุงพลาสติกป้องกัน และน้ำที่ใช้ในการชำระล้างสัตว์ปีกโดยเททิ้งลง

* นายแพทย์ 8 กลุ่มงานอายุรกรรม โรงพยาบาลพิจิตร

** นักวิชาการสาธารณสุข 7 กลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลพิจิตร

*** นักวิชาการสาธารณสุข 7 กลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลพิจิตร

**** พยาบาลวิชาชีพ 7 กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลพิจิตร

***** เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน สาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

กับพื้นที่อยู่ในระดับพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมีความสำคัญต่อการป้องกันโรคไข้หวัดนก ในเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก ทุกคนเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก คิดว่าข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนกที่ได้รับเพียงพอสำหรับการป้องกันโรค โดยรับรู้ข้อมูลจาก อสม./แกนนำชมรมสร้างสุขภาพ โทรทัศน์ และ วิทยุ ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักที่จะแจ้งข้อมูลเมื่อพบสัตว์ปีกที่บ้านหรือบริเวณใกล้บ้านตาย เกี่ยวกับข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกส่วนมากเลี้ยงไก่บ้าน ด้วยวิธีการเลี้ยงตามธรรมชาติ ไก่ชนและเป็ดเลี้ยงในกรงและสุ่ม มีกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีตามธรรมชาติ

Abstract

The main objective of this survey research was to study the avian influenza preventive behavior in outbreak time of the people in Amphur Muang Phichit. 400 persons who live in Amphur Muang Phichit on August-September 2006 were selected sampling. The avian influenza preventive behavior questionnaires of Health Education Division were used for data collection. Frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation were used for data analysis.

Results showed that the major of samples had good knowledge about the avian influenza, good and fair behavior in the avian influenza preventive

behavior, excepted the poor behaviors about cooking and, no use of gloves to contract the illd poultry and spill out discharge water on the ground that are the important avian influenza preventive behaviors. Everybody had perceived and had enough information for knowledge of the avian influenza. The most common media to perception were the volunteer health persons, Television and radio, ordinary. The sample groups had awareness to report the message when they found the poultry dead in there house and neighbor. They bring up cocks by nature, fighting cocks and ducks by cage. The destroy the excretion by nature.

บทนำ

จากการที่มีการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย ระหว่างเดือน ธันวาคมถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2547 โดยเริ่มมีรายงานการเกิดโรคระบาดไปอย่างรวดเร็วที่ อำเภอนองบัวและรอบๆ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ และพบผู้ป่วยรายแรกในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี จนกระทั่ง โรคได้แพร่ระบาดขยายวงกว้างไปยังพื้นที่อื่นๆ มากกว่า 35 จังหวัด^{1,2,5,7}

จังหวัดพิจิตรเกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกครั้งแรกเมื่อ และเมื่อเดือนกรกฎาคม 2549 ที่ผ่านมามีการพบไก่ตายอีกครั้งในพื้นที่จังหวัดพิจิตรพร้อมกับพบผู้ป่วยติดเชื้อไข้หวัดนกและเสียชีวิต 1 ราย เมื่อเดือน กรกฎาคม 2549 ณ โรงพยาบาลพิจิตร

กลุ่มงานสุขศึกษา กลุ่มภารกิจปฐมภูมิและทุติยภูมิ โรงพยาบาลพิจิตร และเครือข่ายบริการสุขภาพ โรงพยาบาลพิจิตร จึงได้จัดให้มีการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดนกขึ้น ในพื้นที่ซึ่งมีการแพร่ระบาด เพื่อค้นหาข้อมูลสำคัญและติดตามสถานการณ์ด้านพฤติกรรมสุขภาพ สำหรับใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยบริการสุขภาพที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาและแก้ไขสถานการณ์ด้านพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้คืนสู่สภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

รูปแบบการศึกษา

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive study) ลักษณะตัดขวาง (Cross-sectional) ตามช่วงเวลา (Time series study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ในช่วงเวลา เดือนสิงหาคม-กันยายน 2549 จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นแบบการสัมภาษณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ใช้แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในช่วงระบาด ที่สร้างขึ้นโดยกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical Package for the Social Science for Windows) มีรายละเอียดดังนี้คือ ใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนมากอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 68.5 เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.8 ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 41.0 ประกอบอาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 24.8 มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 63.3 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 57.5 และนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 100

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนมากมีความรู้ถูกต้องในทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 90 ยกเว้นเรื่องในเรื่องการฆ่าแหล่งสัตว์ปีกที่ป่วย หงอย ซึมหรือตายทำให้ติดเชื้อโรคไข้หวัดนก ร้อยละ 89.8 ตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก (n = 400)

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1.โรคไข้หวัดนกติดต่อได้โดยการสัมผัสน้ำลายหรือน้ำมูกหรือมูลสัตว์ของ สัตว์ปีกหรือกินสัตว์ปีกที่มีเชื้อไข้หวัดนก	387 (96.8)	7 (1.8)	6 (1.5)
2.คนที่ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกจะมีอาการ มีไข้สูงและมีอาการอย่างใดอย่าง หนึ่ง เช่น ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ หนาวสั่น เจ็บคอ ไอ ปวดบวม	362 (90.5)	24 (6.0)	14 (3.5)
3.อาการที่สงสัยว่าเป็นไข้หวัดนกที่ต้องพบแพทย์ทันที คือมีอาการไข้สูงเกิน2 วันมีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกหรือบริเวณบ้าน/ใกล้บ้านมีการเลี้ยงสัตว์ปีก	387 (96.8)	5 (1.3)	8 (2.0)
4.การกำจัดซากสัตว์ปีกที่ตายที่ถูกวิธี คือฝังลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร โรยด้วยปูน ขาว จับไว้โดยสวมถุงมือ/เผา ใช่หรือไม่	361 (90.3)	32 (8.0)	7 (1.8)
5.วิธีป้องกัน ไข้หวัดนกคือล้างมือด้วยสบู่ทุกครั้งสัมผัสสัตว์ปีกและกิน อาหารปรุงสุก ใช่หรือไม่	385 (96.3)	14 (3.5)	1 (0.3)
6.พบสัตว์ปีกตายควรแจ้งอาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จนท.สา ธารณสุข เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์คนใดคนหนึ่ง ใช่หรือไม่	387 (96.8)	11 (2.8)	2 (0.5)
7.การฆ่าแหล่งสัตว์ปีกที่ป่วย หงอย ซึมหรือตายทำให้ติดเชื้อโรคไข้หวัดนก	359 (89.8)	28 (7.0)	13 (3.3)

3. พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนมากปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัด นก ในระดับดีและเหมาะสม ยกเว้นในเรื่อง นำสัตว์ปีกมีอาการหงอย ซึมหรือตายมาทำอาหาร ฆ่าแหล่งสัตว์ปีกที่ป่วย หงอย ซึมหรือตายโดยไม่ได้ใส่ถุงมือ/ถุงพลาสติกป้องกัน และแทนที่ที่ใช้ในการชำระล้างสัตว์ปีกโดยเททิ้งลงกับพื้น อยู่ ในระดับพฤติกรรมไม่เหมาะสม ตาราง 2

ตาราง 2 แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก (n = 400)

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ท่านกินไข่ลวก หรือไข่ดาวที่ไม่สุก	1.42	0.749	ไม่เหมาะสม
2. ท่านกินไก่ที่ปรุงสุก	2.73	0.558	ดี
3. ท่านล้างมือด้วยสบู่หลังสัมผัสตัวสัตว์ปีกหรือน้ำลาย น้ำมูกหรือมูลของสัตว์ปีกหรือสัตว์เลี้ยงอื่น	2.67	0.650	ดี
4. ท่านล้างทำความสะอาดเปลือกไข่ก่อนปรุงอาหารหรือก่อนนำไปเก็บในตู้เย็น	2.58	0.682	ดี
5. ท่านล้างทำความสะอาดหรือแยกเชิงที่ใช้หั่นไก่สดหรือสัตว์ปีกอื่นก่อนนำไปหั่นอาหารประเภทอื่นต่อ	2.37	0.786	เหมาะสม
6. ท่านนำสัตว์ปีกมีอาการหงอย ซึมหรือตายมาทำอาหาร	1.26	0.593	ไม่เหมาะสม
7. ท่านฆ่าและสัตว์ปีกที่ป่วย หงอย ซึมหรือตายโดยไม่ได้ใส่ถุงมือ/ถุงพลาสติกป้องกัน	1.45	0.737	ไม่เหมาะสม
8. ท่านเทน้ำที่ใช้ในการชำระล้างสัตว์ปีกโดยเททิ้งลงกับพื้น	1.62	0.789	ไม่เหมาะสม
9. ถ้าท่านพบสัตว์ปีกป่วย/ตายท่านจะแจ้ง อสม. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์คนใดคนหนึ่ง	2.75	0.551	ดี
10. ท่านเลือกซื้อสัตว์ปีกที่มีสิทธรมชาติไม่มีจุดหรือสีคล้ำมาบริโภค	2.70	0.649	ดี
11. ท่านล้างมือด้วยสบู่ก่อนกินอาหาร	2.59	0.623	ดี

ประชาชนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เพศหญิงมีสัดส่วนผู้มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในระดับดีสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย ผู้ที่มีรายได้ มากกว่า 25,000 บาท/เดือน มีสัดส่วนผู้มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในระดับดี สูงที่สุดและผู้ที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน มีสัดส่วนผู้มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในระดับดี ต่ำที่สุด ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีสัดส่วนผู้มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในระดับดี สูงที่สุด

4. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกคนเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก ร้อยละ 100 ประเภทสื่อที่รับรู้จาก อสม./แกนนำชมรมสร้างสุขภาพ ร้อยละ 99.8 โทรทัศน์ ร้อยละ 98.8 และวิทยุ ร้อยละ 88.0 คิดว่าข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องไข้หวัดนกที่ได้รับ เพียงพอสำหรับการป้องกันโรค ร้อยละ 76.5 คิดแจ้งข้อมูลเมื่อ

สัตว์ปีกที่บ้านหรือบริเวณใกล้บ้านตาย ร้อยละ 98.0 และมีการกำจัดมูลสัตว์ปีกที่เลี้ยง ด้วยวิธีนำไปทำปุ๋ย ร้อยละ 34.0 ปล่อยทิ้งไว้ตามธรรมชาติ ร้อยละ 22.2 และกวาดรวมไว้ ร้อยละ 22.2 ตาราง 3 – 4

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จำแนกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก (n = 400)

การรับรู้ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เคย	400	100.0
ไม่เคย	0	0
รวม	400	100.0

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จำแนกตามประเภทสื่อที่รับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก (n = 400)

ประเภทสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	392	98.8
วิทยุ	352	88.0
หนังสือพิมพ์	326	81.5
คู่มือไข้หวัดนก	247	61.8
แผ่นปลิว/แผ่นพับไข้หวัดนก	224	66.5
โปสเตอร์ไข้หวัดนก	257	64.3
วิทยุชุมชน	289	72.3
หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	291	72.8
ป้ายประชาสัมพันธ์/ป้ายประกาศ	314	78.5
บุคลากรสาธารณสุข	315	78.8
อสม./แกนนำชมรมสร้างสุขภาพ	337	99.8
ผู้นำชุมชน(กำนัน/ผญบ อบต.)	276	69.0
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	220	55.0

5. ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกและเจ็บป่วยของสมาชิกในครอบครัว

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนมากเลี้ยงไก่บ้าน ร้อยละ 57.0 มีวิธีเลี้ยงตามธรรมชาติ ร้อยละ 57.8 กำจัดมูลฝอยด้วยวิธีตามธรรมชาติ ร้อยละ 30.8 ไก่ชน ร้อยละ 15.7 เลี้ยงในกรง/คอก ร้อยละ 42.8 กำจัดมูลฝอยด้วยวิธีตามธรรมชาติ ร้อยละ 32.6 และเปิด ร้อยละ 8.9 เลี้ยงในกรง/คอก ร้อยละ 39.2 กำจัดมูลฝอยด้วยวิธีตามธรรมชาติ ร้อยละ 39.2 และไม่มีสมาชิกในครอบครัวที่มีอาการโรคไขหวัดนก ตาราง 5 – 8

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จำแนกตามข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีก (n = 400)

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
ไก่บ้าน	178	57.0
ไก่ชน	49	15.7
ไก่ฟาร์ม	19	6.0
เปิด	28	8.9
ห่าน	14	4.4
นก	24	7.6
รวม	312	100.0

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จำแนกตามวิธีการเลี้ยงสัตว์

ประเภท	วิธีการเลี้ยง					
	โรงเรียน แบบปิด	โรงเรียน แบบเปิด	ตาม ธรรมชาติ	ในคอก/กรง	ร่วมกับสัตว์ อื่น	อื่นๆ
ไก่บ้าน	10 (5.6)	10 (5.6)	103 (57.8)	51 (28.6)	1 (0.5)	3 (1.6)
ไก่ชน	7 (14.2)	2 (4.0)	19 (38.7)	21 (42.8)	-	-
ไก่ฟาร์ม	10 (52.6)	5 (26.3)	-	4 (21.0)	-	-
เป็ด	3 (10.7)	9 (32.1)	4 (14.2)	11 (39.2)	1 (3.5)	-
ห่าน	3 (21.4)	8 (57.1)	2 (14.2)	1 (7.1)	-	-
นก	2 (8.3)	-	21 (87.5)	-	1 (4.1)	-
รวม	35 (11.2)	34 (10.9)	149 (47.7)	88 (28.2)	3 (1.0)	3 (1.0)

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จำแนกตามการกำจัดมูลฝอยของสัตว์เลี้ยง

ประเภท	การกำจัดมูล						
	ตาม ธรรมชาติ	กวาดรวม ไว้ โรงเรือน	นำไปตาก แห้งนอก โรงเรือน	ทำปุ๋ย	นำไปขาย	ให้ปลากิน	อื่นๆ
ไก่บ้าน	55 (30.8)	29 (16.2)	32 (17.9)	41 (23.0)	-	5 (2.8)	16 (8.9)
ไก่ชน	16 (32.6)	10 (20.4)	14 (28.5)	7 (14.28)	-	2 (4.0)	-
ไก่ฟาร์ม	6 (31.5)	5 (26.3)	-	-	-	-	8 (42.1)
เป็ด	11 (39.2)	2 (7.1)	9 (32.1)	1 (3.5)	-	4 (14.2)	1 (3.6)
ห่าน	4 (28.5)	5 (35.7)	1 (7.1)	2 (14.2)	-	-	2 (14.3)
นก	6 (25.0)	4 (16.6)	5 (20.8)	1 (4.1)	-	-	8 (33.3)
รวม	98 (31.4)	55 (17.6)	61 (19.6)	52 (16.7)	-	11 (3.5)	35 (11.2)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกในครอบครัวที่มีอาการโรคไข้วัดนก

อาการของโรคไข้วัดนก	จำนวน	ร้อยละ
มี	0	0
ไม่มี	400	100.0
รวม	400	100.0

วิจารณ์

จากการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร ส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ถูกต้องในทุกเรื่อง สำหรับในเรื่องพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนก ส่วนมากปฏิบัติพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนก ในระดับดีและเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนกของสมาชิกชมรมสร้างสุขภาพ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ของภัทราพร ศรีสูงเนิน, นาดยา เกรียงไชยพฤษ และทวิช เทียนคำ (2548)⁶ พบว่าสมาชิกชมรมสร้างสุขภาพ มีความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก อยู่ในระดับดีและมีพฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดนก อยู่ในระดับดี ในส่วนของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้น ควรนำไปเป็นจุดเน้นในการรณรงค์ปรับเปลี่ยน พฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนกต่อไป³

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก ทุกคนเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก คิดว่าข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องไข้หวัดนกที่ได้รับ เพียงพอสำหรับการป้องกันโรค สื่อที่รับรู้จาก อสม./แกนนำชมรมสร้างสุขภาพ โทรทัศน์ และวิทยุ ตามลำดับ⁴ และคิดแจ้งข้อมูลเมื่อสัตว์ปีกที่บ้านหรือบริเวณใกล้บ้านตาย ซึ่งสืบเนื่องจากเกิดการระบาด และมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนกในพื้นที่จังหวัด พิจิตร ประชาชนรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก ประกอบกับมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อทั้งทาง โทรทัศน์ วิทยุ อย่างต่อเนื่อง มีการรณรงค์ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและประชาชน ในการให้ความรู้

และการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกผ่านทาง อสม./แกนนำ สุขภาพครอบครัว/เครือข่ายสร้างสุขภาพ

ในเรื่องข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกและเจ็บป่วย ของสมาชิกในครอบครัวส่วนมากเลี้ยงไก่บ้าน ด้วยวิธี เลี้ยงตามธรรมชาติ ไก่ชนเลี้ยงในกรง/สุ่ม และเป็ด เลี้ยงในกรง/สุ่ม และมีกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีตาม ธรรมชาติ

บทสรุป

พฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคไข้หวัดนก ของประชาชนในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ที่ไม่ ถูกต้องและเป็นปัญหา สามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิต (Life style) ของประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร และ สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนนโยบายการ ป้องกันโรคและการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ ประชาชนในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดย ใช้ประโยชน์จากสัมพันธภาพ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

กิตติกรรมประกาศ

ผลการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกัน โรคไข้หวัดนกของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความ ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก แพทย์หญิงสุนีย์ วีระการวงษ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพิจิตร คุณพรวิทย์ ตันติเจริญ สาธารณสุขอำเภอเมืองพิจิตร คุณสุรพล เตียวตระกูล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาล

เมืองพิจิตร คุณยุพา มณีท่าโพธิ์ พยาบาลวิชาชีพ 7 กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองพิจิตร อาสาสมัครสาธารณสุข เทศบาลเมืองพิจิตร เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองพิจิตร ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและความร่วมมือในการเก็บและตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2547). Available from : http://www-ddc.moph.go.th/m_faq/php. 15 August 2004.

2. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2547). Available from : http://www.dld.go.th/home/bird_flu/bird_flu.html. 15 August 2004.

3. กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2549) ผลการศึกษารูปแบบกระบวนการดำเนินงานสุศึกษาในการป้องกันโรคไข้หวัดนก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

4. กุลธิดา อนันต์หน่อ และคณะ. (2548). “การศึกษายาบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขและเครือข่ายสุขภาพระดับตำบลในการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในชุมชน”, การประชุมวิชาการร่วมระหว่างหน่วยงานภายใต้กลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนงานบริการสุขภาพ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2548. เรื่อง คุ่มครองผู้บริโภคก้าวไกลเมืองไทยแข็งแรง. ระหว่างวันที่ 1-2 กันยายน 2548 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพคเมืองทองธานี นนทบุรี.

5. ประชาคมท้องถิ่น. (ม.ป.พ.). รู้จักไข้หวัดนก วิธีการป้องกัน. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาคมท้องถิ่น.

6. ภัทราพร ศรีสูงเนิน นาดยา เกรียงชัยพุกภัย และทวิช เทียนคำ. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ของสมาชิกชมรมสร้างสุขภาพ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.

7. WHO. (2004). A vailable from : http://www.who.int/csr/disease/avian_faq.php. 15 August 2004.